בס״ד

פרשת לך לך תשפ״ז

גיליון 377

״ראש מקדם נסובה״

שבת ברמה אחרת

כוללים מלאי אברכים והוראת גדולי ישראל היתה נתרצת: לסגור ומיד!

בעבור מה שווה להפסיד עולם הבא?...

הזדמנו פעם שני גאוני ומאורי הדור, **הגה״ק בעל 'חפץ חיים' זי״ע, והגה״ק בעל 'אמרי אמת' מגור זי״ע**, לנסוע יחד בקרון אחד ברכבת. בכל תחנה המתינו ברציף המוני יהודים ששמעו על הנסיעה המשותפת, ובאו לקבל את פניהם של שני צדיקי הדור. ה'אמרי אמת' נעמד בחלון, הושיט את ידו ובירך לשלום את ההמונים, ואילו מרן ה'חפץ חיים' נשאר יושב על מקומו, וסירב לקום ולהביט על הקהל הגדול שבאו לכבודו.

פנה ה'אמרי אמת' אל ה'חפץ חיים' ושאל: 'הלא ציבור גדול התאסף כאן, לא רק לכבודי, אלא גם לכבודכם, ומדוע לא תעמדו כדי שיזכו כולם לראות את פניכם ולהתברך מפיכם?!'

ענה לו מרן ה'חפץ חיים': כתוב בתלמוד ירושלמי (פאה פ״ח ה״ו) שבשמים מנכים לאדם מזכויותיו על הכבוד והשבח שקיבל בחייו, ואינני רוצה שיגרע משכרי בעולם הבא!

השיב לו ה'אמרי אמת': **״אכן, יתכן שעל ידי הכבוד ינכו לנו מהעולם הבא, <u>אבל בשביל לשמח יהודים מותר וכדאי אפילו להפסיד חלק מהעולם הבא!</u>״.**

שמע זאת ה'חפץ חיים', ותוך כדי דיבור קם מלוא קומתו ואמר: **<u>״מצוה לשמוע דברי חכמים!״</u>** - - - ונעמד ליד החלון כדי שהקהל יוכלו לראותו, והאציל מברכותיו על הקהל הנרגש שעמד בחוץ.

לשמח עם פיוטים

ביתו של הגאון **רבי שלום משאש זי״ע**, רבה של ירושלים, פתוח היה לכל דכפין, נכנסו ויצאו שם אנשים מכל רבדי האוכלוסייה, גם אנשים פשוטים שבפשוטים שהגיעו לקבל מילת חיזוק ושמחה מפי הרב. 'אני רבה של ירושלים' אמר 'לא רק הרב של תלמידי החכמים, אני צריך שגם הפשוטים ירגישו שהם מקבלים מהרב שלהם מה שצריכים'.

פעם נכנס אחד מנכדיו לביתו ומצא אותו יושב ומשורר פיוטים עם יהודי פשוט. לאחר שהיהודי עזב את הבית שאל הנכד מה פשר הדבר שהקדיש זמן לפייט פיוטים עם אותו איש פשוט??

השיב לו הסבא הגר״ש משאש: **רציתי לשמח אותו, אך לא הצלחתי למצוא שיחה משותפת איתו, בדברי תורה לא ידע ובדברי חכמה לא הבין, מצאתי לי דרך אחת, רק לשורר איתו בקול נעים בשבת אחים גם יחד, כך הצלחתי לשמח יהודי!**

ואכן גדולי ישראל לאורך כל הדורות טרחו בכל כוחם ואונם לשמח לבבות נכאות, וויתרו על כבודם ומעמדם למען כלל ישראל, אין ספק שהרבה' הגדול לחסד למען הזולת – הוא לא אחר מאשר אברהם אבינו ע״ה, וכולנו תלמידיו.

וראו זה פלא, כשאברהם אבינו נפנה לבנות את אוהלו הגדול והמפורסם שיש לו ד' פתחים וכו' וכו', מספרת התורה: ״וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל **וַיֵּט אָהֳלֹה**״ ופרש״י: ״אהלה כתיב, **בתחילה נטע את אהל אשתו, ואחר כך את שלו**״ – פלא!

אורחים רבים, עוברי אורח מחכים בשמש הקופחת שמשהו יאסוף אותם אליו, יתן להם מים לשתיה ומנוח לכף רגלם, וודאי ששרה אימנו היתה יכולה להמתין ואף חפצה בכך... אלא שאברהם אבינו עם כל דאגתו לזולת – נתן זכות קדימה ברורה לכבודה עקרת הבית שלו, לאישתו, לפני כולם!!! - נורא למתבונן!

אולי בשורות הבאות יהיו מי שיגידו שאני יורה לעצמי בנגמ"ש... אך האמת חייבת להיכתב ובפרט בהתקרב הזמן שתיכנס השבת מוקדם והרבה ירצו להקדים את כניסת השבת בצורה ניכרת ומחמירה, כי "דווקא עכשיו זה החוכמה..." וכו' אך צריך להיות עם יד על הדופק שזה לא על חשבון עקרת הבית!...

<u>ובאותה נשימה, אין כוונתי להכניס שבת בשקיעה בגלל זה... צריך להקפיד על הזמן המופיע בלוח בוודאי! אך להתחסד על חשבון הזולת לא ולא! ותן לחכם ויחכם עוד – וצדיקים ילכו בם.</u>

ועל כך יסופר:

כמה אברכים נכנסו אל הגה"ק **הסטייפלר** זצ"ל והציעו לפניו רעיון שעלה במוחם: לקראת שבת יש שתי צפירות, אחת בהדלקת נרות והשנייה (במקומם כך היה) עשרים דקות קודם לכן, **הם מציעים שהרב יפרסם שכל בני התורה, האברכים ואנשים יראי שמים יקבלו שבת כבר בצפירה הראשונה, והדבר יועיל ביותר לחזק את קדושת השבת.**

אמר להם הרב: **"תוספת שבת היא אכן דבר חשוב: שבת היא מקור הברכה, ואפשר להוסיף ברכה לכל השבוע. <u>ובאמת, אילו היו הנשים שלכם באות לבקש ממני דבר כזה, הייתי מסכים...</u> אך כשהבעלים באים זה משהו אחר.**

אשה לפעמים מאוד לחוצה בכניסת שבת, ואם לוקחים ממנה עשרים דקות של הכנות לשבת, היא עלולה להילחץ עוד יותר, אינני סבור שאפשר להדר בקבלת שבת מוקדמת על חשבון האשה"...

שמעו האברכים - אך עדיין לא נחה דעתם, והם החליטו להציע את הרעיון שלהם לפני **מרן הרב שך זצ"ל**, שמע הרב שך את דבריהם, והגיב: **<u>"רעיון נפלא, אילו היו באות אלי נשות האברכים, הייתי ממליץ עליו...</u> אך כשזה מגיע מצד האברכים אני שואל: מי יעבוד עד לצפירה השנייה? מן הסתם האברכים יקבלו שבת ויצאו לבית כנסת, והאשה תישאר לבד עם כל הבלגן והעבודה... לא, אינני מוכן לחתום על דבר כזה!"**

מפליא היה לשמוע דעת תורה משני גדולי הדור שהתבטאו פחות או יותר באותה לשון: תוספת שבת היא דבר גדול, אך בכל חיזוק שלוקח אדם על עצמו - חשוב לוודא שהחיזוק לא יבוא על חשבון הזולת ולא יהיה כאן פגם של בין אדם לחברו.

הרב דן גרטלר מחזיק כמה כוללים. באחד הימים הגיע למסקנה, שהשעה שבה יש פחות תלמוד תורה מכל יום אחר - היא ביום שישי אחר הצהריים. הוא החליט לפתוח כולל מיוחד לאותן שעות. הוא ערך רישום, ומאות אברכים נרשמו לכולל יום שישי אחר הצהריים, **שעתיים לפני כניסת שבת**.

כשניגש לספר על כך למרן **הגראי"ל** ולבקש את ברכתו, שאלו הרב: "רגע אחד, ומי עוזר לנשים?" ענה לו: "אני מציע מלגה מכובדת, מקבלים על זה כסף, הנשים מסכימות, ואף שולחות את הבעלים".

"בשום פנים ואופן לא!", אמר הרב שטיינמן. "תנעל את הכוללים הללו!" אמר הרב בנחרצות.

"אך הם כבר פעילים!" - ניסה לטעון - "בתי הכנסת מלאים, מאות אברכים לומדים: אנשים כל הזמן רוצים להצטרף!"

אך הרב שטיינמן לא השתכנע, ואמר: **"שום ברכה אינה יוצאת מלימוד תורה, אם הוא על חשבון הצער של האשה, שעתיים לפני שבת הן שעות לחוצות מאוד, ובשעות הלחוצות הללו צריך לעזור לאישה!"...** (שש באמרתך)

ידוע ומפורסם ה'עניין' לקבל במוצאי שבת את הטלית, כך מקובל בשם ר' גדליה מרימינוב זצוק"ל, ושהיא סגולה לשלום בית. אמר מרן הרב שטיינמן: "ואני אומר עוד סגולה; שיקפל את השרוולים וישטוף את הכלים"... (מזקנים אתבונן)

בהדרכתו לענייני שלום בית והמסתעף, כותב **הר' שלמה הופמן זצ"ל** (עמ' 149): "מה שהכי חשוב בנישואין זה תמיד להשתדל להשקיע ב"יחס הרגשי" לבן הזוג. ככל שתהיה ביניהם הרגשה שהם דואגים אחד לשני ושהם מתחשבים ברגשות ובצרכים של השני, זה יגרום שיהיה לכל אחד קל להתמסר ולא להפריע לשני. "כך זה גם לגבי ההתמסרות ללימוד התורה, ככל שהיא תתרגל שאתה באמת דואג לרגשות שלה היא

תתמסר ותעשה הכל על מנת שלא יפריעו לך ללמוד. ולכן כשמדברים על ההתייחסות שצריכה להיות בין הבעל והאשה, **אם יש ביניהם הבנה שכל אחד יודע מה חשוב לשני, זה מונע הרבה חיכוכים, כי כשצד אחד יבין ויכבד את הצרכים של הצד השני, ממילא הצד השני יעריך את הצד הראשון ולא יפריע לו.**

❀

"**רבי אייזיק שר** לימד אותי – אומר ר' שלמה - שאני אחשיב את מה שאשתי עושה, כי כשהיא תרגיש אני מחשיב ומתחשב בה ממילא זה יגרום לה להתמסר לעשות לי דברים שקשה לה איתם. דהיינו שכשאני אעסוק בדברים שאין לה בהם עניין יהיה אז קל לתת לי את הפנאי לזה.

והיסוד בזה שאם האדם הוא טיפוס נינוח ואין לו ביקורת על כל דבר, הוא יוכל באמת להחשיב את מה שחשוב לשני, ואם אדם יסגל לעצמו בבית כלפי אשתו הרגשת נינוחות לקבל את השני, והוא יתרגל לקבל ולהחשיב את הדברים שחשובים לאשתו, כך ממילא היא תכבד ותתחשב בצרכים שלו.

כך הרמב"ם מבאר (עיין פירוש המשניות אבות א' ו' 'וקנה לך חבר') ש'אוהב' אמיתי זהו אחד שאוהב את מה שהאהוב שלו אוהב. ואם השני רואה שאני מחשיב את המעלות שלו, כך ממילא הוא גם יתחשב ויאהב את המעלות והרצונות והעיסוקים שלי.

❀

"אספר לכם מרבי אייזיק איך שהוא לימד אותי את זה; היה פעם שישבנו כמה בחורים אצל רבי אייזיק (אצל רבי אייזיק היו גם קביעויות ליחידים, וגם שיעורים לקבוצות, וגם זמנים שיכלו כולם להיכנס ולהסתובב אצלו בבית), **ואז נכנס אברך שהיה בדיוק חצי שנה אחרי החתונה. תוך כדי הדברים פתאום רבי אייזיק פונה אל האברך ושואל אותו: תגיד לי האם ביום שישי אתה עוזר לאשתך בבית?**

והאברך ענה 'בוודאי', אני עושה כמו שכתוב בגמרא "רבא מלח שיבוטא"...

ורבי אייזיק שואל אותו "ומה עם הלימוד ביום שישי"?...

אז הוא ענה ברוך ה' אני יושב ולומד כל יום שישי בהתמדה נפלאה, ואשתי הצדיקה מכינה את כל מה שצריך לשבת ואני עוזר רק במשהו קטן עמו שאמרתי לראש הישיבה.

ואז רבי אייזיק אומר לו: מסתמא אתה חושב שאתה צדיק גדול בזה שאתה לומד כל יום שישי, אבל למה אתה לא מקיים מצות עשה דאורייתא של "עזוב תעזוב עמו", האם האשה היא לא בן אדם?... האם לא חייבים לעזור לה?...

היא צריכה כל השבוע לעבוד קשה לבשל ולקנות אוכל, לנקות את הבית, ולעשות כביסה, ואחר כך ביום שישי היא צריכה להתאמץ לעשות את כל ההכנות לשבת.... ואתה חושב שבזה שאתה לומד כל היום שישי אתה צדיק, הרי אתה לא מקיים את החיובים שלך, את המצוות עשה דאורייתא של "עזוב תעזוב עמו"!!

"רבי אייזיק תמיד היה מחנך אותנו לקיים את הדאורייתא, הפריע לו שנמשכים אחרי ה'פרומקייט', **כי אנשים הרבה פעמים מחמירים על עצמם כל מיני חומרות ולא שמים לב שהם עוברים על דברים שהם חיובים מפורשים מדאורייתא**, רבי אייזיק תמיד היה מעורר אותנו לזה וזה היה אצלו עיקר העיקרים שנהיה ממוקדים לקיים את הדאורייתא. 'תקיים את העשה', תשתדל תמיד לקיים את החיובים שהתורה מצווה אותך, ולא להיגרר אחרי 'פרומקייט'.

❀

"לכן תבינו, כמה חשוב בנישואין להשקיע ביחס הרגשי ולבדוק במה אשתך צריכה את עזרתך.

ככל שאתה תגביר את ההתייחסות אל האשה אז ממילא זה, חוזר חזרה שהיא תתמסר ותעשה לך מה שחשוב לך. ה"כמים פנים לפנים" עובד ככל שהיא תראה שדואגים לה כך ממילא היא תדאג לך. **כי אם לא תדאג לה היא תהיה ממורמרת <u>בליבה</u> על כל העול שמוטל עליה בניהול הבית.**

לצערנו יש כאלו שחושבים שזה תפקיד האשה כיום לעבוד ולפרנס, **אבל מה שבעיקר קובע זה ההרגשה שהיא מרגישה ממך שאתה מרגיש אותה ונושא איתה בעול**, וככל שהבעל ילמד להתייחס לצרכים שלה בדברים הכי קטנים, ויתעניין לשאול אותה אם היא צריכה עזרה, ויתייחס אליה ויעזור לה ויכיר בצרכים שלה, כך היא תרגיש שאתה איתה ואז היא תדאג שגם היא וגם אחרים לא יפריעו לך.

אשתי ואני תמיד דאגנו לכבד אחד את השני, ובגלל שכל החיים דאגתי לרגשות שלה והיא הרגישה שאני מתחשב בה, לכן כשאני הייתי צריך משהו לא היה לה בעיה והיא בשמחה נתנה לי את זה.

אתן לכם דוגמא: במשך שנים רבות רוב הלילות היו יושבים אצלי בבית אנשים ואני הייתי עסוק לתת 'יועדים' לקבוצות או לאנשים עד אחת עשרה בלילה, וגם אחר כך אחרי שאנשים עזבו את הבית הייתי לומד עוד שעה שעתיים, ואשתי תמיד היתה יושבת לה לבד או במטבח או בחדר ואפילו את ה'סלון' לא היה לה, ובמשך עשרות שנים היא אף פעם לא אמרה לי אפילו מילה, ואף פעם לא היה לנו מריבות בגלל זה, למרות שהרבה פעמים אני בטוח שהיה חשוב לה מאוד להיות איתי ואולי אפילו היא היתה מעדיפה שאבטל קביעויות שקבעתי עם אחרים, אבל מעולם היא לא התמרמרה שקבעתי עם מישהו, ואדרבה היא קידמה ודחפה אותי שאקבע עם אנשים ואמשיך במלאכת הקודש שזיכיתי לה משמים.

ומה הסיבה לזה? - כי תמיד בזמנים הפנויים אני תמיד רק איתה, למשל, בימי שישי ובמוצאי שבתות השתדלתי לא לקבוע עם אנשים אחרים אלא תמיד הייתי איתה בבית, או שהלכנו יחד לסידורים או לביקורים והיא תמיד ידעה שיש לנו את הזמנים שלנו ביחד, ולכן למרות שהיה לה מאוד קשה שבעצם לא היה לה בית, היא מעולם לא הפריעה לי.

היא מעצמה מצאה כל מיני פתרונות, לפעמים הלכה לעזור לילדים או לכל מיני סידורים, אבל הרבה מאוד זמן היא ישבה בבית בודדה.

הרבה מאוד פעמים אני לא הולך לשמחות ומעדיף להישאר עם אשתי בבית, כי רוב הזמן היא יושבת לבד, ואם כבר יש לי זמן פנוי אני מעדיף לא ללכת לשמחות כדי שהיא תרגיש שחשוב לי להיות איתה. ובדרך כלל אני שואל אותה אם היא רוצה לבוא לשמחות הללו, ואם אין לה חשק ללכת לשמחות אז למרות שזה שמחות שאני צריך ללכת אליהם אני לא הולך כי אני לא רוצה שהיא תרגיש בודדה.

ובגלל שאני דואג להתייחס לרגשות שלה, היא נותנת לי לעשות דברים שקשה לה איתם, כי זה יוצר 'הדדיות ביחסים'. תמיד תמיד יש בינינו רוח טובה, אתם בודאי צוחקים לעצמכם כי זה נשמע לך סיפורים של אדם זקן... אבל אני מספר את זה כדי שתדעו כמה שזה חשוב, יש אנשים שבגלל זה מגיעים לגירושין!... אבל אצלנו אף פעם זה לא יצר מתח למרות הקושי שבזה.

אני למדתי את זה מרבי אייזיק, ראיתי איך שהוא היה יושב עם אנשים יומם ולילה שעות על גבי שעות, וראיתי איך שהוא התייחס לאשתו, היא מעולם לא הפריעה לו והוא היה עסוק ויושב יומם ולילה עם אנשים, <u>אבל הוא הרשה לה להיכנס אליו מתי שהיא רצתה והיא יכלה תמיד להיכנס באמצע כשהוא ישב עם אנשים ולבקש מה שהיא צריכה</u>, ראיתי איך שהוא התייחס אליה וכיבד אותה ונתן לה הרגשת חשיבות וכשהוא דיבר איתה היא הרגישה שיש לו את כל הזמן בשבילה והיא לא גוזלת מהזמן שלו.

כך גם ראיתי אצל רבי יחזקאל סרנא איך שהוא נהג עם אשתו. וכנראה שהם למדו את זה מהסבא מסלבודקא ולמדו ממנו איך להתייחס ולהתנהג עם האשה" ע"כ מדברי ר' שלמה הופמן ז"ל

❀

אחד מהגדולים אמר, שישנם כאלו שנראה עליהם כאילו הם קיבלו **באופן פתאומי** מברק סמוך לשבת, שתכף תבוא שבת, ומשום כך לא הספיקו להתארגן בנחת, וצריכים לעשות הכל בבהילות ברגע האחרון... **מעניין; וכי הם לא ידעו כבר מיום ראשון ששבת תבוא בסוף השבוע?!...**

כדי להיכנס לשבת ברוגע ושלווה, צריך הרבה הרבה סייעתא דשמיא, אך ככל שהאדם מראה נכונות – יש סיכוי יותר גדול שיזכה לעזרה שמיימית.

וככל שבני הזוג יתכננו מראש כיצד הם רוצים להכניס את השבת? איך זה יראה? על אלו דברים 'שנראים' 'לכבוד שבת' - 'נוותר' 'לכבוד שבת', כיצד נמנע מחיכוכים, מה נעשה עם הילדים וכו' וכו' אשרי יושבי ביתך, כל אחד יודע את אשר בביתו ובחומותיו... פעם ופעמיים, ושלוש, עד שיגיעו לנוסחא המתאימה <u>להם</u>! והאמת והשלום אהבו...

❀

אי"ה יפורסם בקרוב דף עם טיפים להכנסת שבת מוקדם וברוגע. בהצלחה....